

Operatory

Operatory bitowe i uzupełnienie informacji o pozostałych operatorach.

PRZYPOMNIENIE: OPERATORY

Operator przypisania		
=	przypisanie	$x = y$ $x \leftarrow y$
Operatory arytmetyczne		
*	mnożenie	$x * y$ $x \cdot y$
/	dzielenie	x / y $\frac{x}{y}$
+	dodawanie	$x + y$ $x + y$
-	odejmowanie	$x - y$ $x - y$
%	reszta z dzielenia (modulo)	$x \% y$ $x \bmod y$
++	inkrementacja	$x++$ $x \leftarrow x + 1$
--	dekrementacja	$x--$ $x \leftarrow x - 1$
Operatory relacji		
<	mniejszy niż	$x < y$ $x < y$
>	większy niż	$x > y$ $x > y$
<=	mniejszy lub równy	$x <= y$ $x \leq y$
>=	większy lub równy	$x >= y$ $x \geq y$
==	równy	$x == y$ $x = y$
!=	różny	$x != y$ $x \neq y$
Operatory logiczne		
!	negacja (NOT)	$!x$ $\neg x$
&&	koniunkcja (AND)	$x > 1 \ \&\& \ y < 2$ $x > 1 \wedge y < 2$
	alternatywa (OR)	$x < 1 \ \ \ \ y > 2$ $x < 1 \vee y > 2$
Operatory wskaźnikowe		
&	referencja (pobranie adresu)	$\&x$
*	dereferencja (dostęp pod adres)	$*x$

operator	znaczenie	przykład
$\sim$	negacja bitowa (NOT)	$\sim x$
$\&$	koniunkcja bitowa (AND)	$x \& y$
$ $	alternatywa bitowa (OR)	$x y$
$\wedge$	alternatywa rozłączna (XOR)	$x \wedge y$

- działają na pojedynczych bitach
- zdefiniowane dla liczb całkowitych
- najbezpieczniej używać wyłącznie dla liczb całkowitych bez znaku (unsigned)

NEGACJA

~		0	1
<hr/>			
		1	0

KONIUNKCJA (AND)

&		0	1
<hr/>			
0		0	0
1		0	1

ALTERNATYWA (OR)

		0	1
<hr/>			
0		0	1
1		1	1

ALTERNATYWA ROZŁĄCZNA (XOR)

^		0	1
<hr/>			
0		0	1
1		1	0

```
1 #include <stdio.h>
2
3 int main()
4 {
5     unsigned int a = 9;
6     unsigned int b = 12;
7
8     printf("a      = %u\nb      = %u\n", a, b);
9     printf("~a      = %u\n~b      = %u\n", ~a, ~b);
10    printf("a & b = %u\n", a & b);
11    printf("a | b = %u\n", a | b);
12    printf("a ^ b = %u\n", a ^ b);
13
14    return 0;
15 }
```

a	=	9
b	=	12
~a	=	4294967286
~b	=	4294967283
a & b	=	8
a b	=	13
a ^ b	=	5

```

a           9   000000000000000000000000000000001001
~a   4294967286 1111111111111111111111111111111110110
  
```

```

a           9   000000000000000000000000000000001001
b          12   000000000000000000000000000000001100
a & b       8   000000000000000000000000000000001000
  
```

```

a           9   000000000000000000000000000000001001
b          12   000000000000000000000000000000001100
a | b      13   000000000000000000000000000000001101
  
```

```

a           9   000000000000000000000000000000001001
b          12   000000000000000000000000000000001100
a ^ b       5   000000000000000000000000000000000101
  
```

PRZESUNIĘCIE BITOWE

operator	znaczenie	przykład
<<	przesunięcie bitowe w lewo	$x \ll y$
>>	przesunięcie bitowe w prawo	$x \gg y$

- pozycje wszystkich bitów są przesuwane
- bity skrajne są tracone, puste miejsca są zastępowane zerami
- odpowiada do mnożeniu/dzieleniu całkowitemu przez 2

```
1 #include <stdio.h>
2
3 int main()
4 {
5     unsigned int a = 5;
6
7     printf("a          = %u\n", a);
8     printf("a << 1 = %u\n", a << 1);
9     printf("a << 2 = %u\n", a << 2);
10    printf("a >> 1 = %u\n", a >> 1);
11    printf("a >> 2 = %u\n", a >> 2);
12
13    return 0;
14 }
```

a	=	5
a << 1	=	10
a << 2	=	20
a >> 1	=	2
a >> 2	=	1

Rzutowanie: konwersja wartości z jednego typu na inny typ

- **niejawne**, dokonywane automatycznie

```
int a = 3.14;  
float x = a;
```

- **jawne**, wykonane przy pomocy operatora rzutowania ()

(typ)wartość

```
int a = (int)3.14;  
float b = 3/(float)2;  
char *w = (char *)malloc(10);
```

Przy rzutowaniu z typu bardziej pojemnego do mniej pojemnego możliwa utrata dokładności (nadmiar, *overflow*), taka sytuacja nie jest (zazwyczaj) sygnalizowana

OPERATORY PODSTAWIENIA

Skrócony zapis operacji podstawienia:

$$a = a \bigcirc b \quad \Leftrightarrow \quad a \bigcirc = b$$

<code>a += b</code>	<code>a = a + b</code>	<code>a = b</code>	<code>a = a b</code>
<code>a -= b</code>	<code>a = a - b</code>	<code>a &= b</code>	<code>a = a & b</code>
<code>a *= b</code>	<code>a = a * b</code>	<code>a ^= b</code>	<code>a = a ^ b</code>
<code>a /= b</code>	<code>a = a / b</code>	<code>a <<= b</code>	<code>a = a << b</code>
<code>a %= b</code>	<code>a = a % b</code>	<code>a >>= b</code>	<code>a = a >> b</code>

Uwaga na kolejność, zamiana nie zawsze powoduje błąd:

```
a -=b;      /* OK */  
a =-b;     /* czy poprawnie? */
```

INKREMENTACJA I DEKREMENTACJA

- Jednoargumentowy operator inkrementacji ++ i operator dekrementacji --

++a	pre-inkrementacja, to samo co $a=a+1$
a++	post-inkrementacja
--a	pre-dekrementacja, to samo co $a=a-1$
a--	post-dekrementacja

- Operator post-inkrementacji i post-dekrementacji zwracają wartość poprzednią (przed zwiększeniem/zmniejszeniem). Zmiana wartości argumentu odbywa się później (po wyliczeniu całego wyrażenia).

```
1  #include <stdio.h>
2
3  int main()
4  {
5      int a = 1;
6      int b;
7
8      b = ++a;
9      printf("a=%d, b=%d\n", a, b);
10
11     b = a++;
12     printf("a=%d, b=%d\n", a, b);
13
14     b = --a;
15     printf("a=%d, b=%d\n", a, b);
16
17     b = a--;
18     printf("a=%d, b=%d\n", a, b);
19
20     return 0;
21 }
```

```
1  #include <stdio.h>
2
3  int main()
4  {
5      int a = 1;
6      int b;
7
8      b = ++a;
9      printf("a=%d, b=%d\n", a, b);
10
11     b = a++;
12     printf("a=%d, b=%d\n", a, b);
13
14     b = --a;
15     printf("a=%d, b=%d\n", a, b);
16
17     b = a--;
18     printf("a=%d, b=%d\n", a, b);
19
20     return 0;
21 }
```

a=2, b=2
a=3, b=2
a=2, b=2
a=1, b=2

PRZYKŁAD: KOPIOWANIE NAPISU

Kopiowanie napisu z tablicy a do b

```
void strcpy(char *a, char *b)
{
    while( *a != '\0' )
    {
        *b = *a;
        a = a + 1;
        b = a + 1;
    }
    *b = '\0';
}
```

Dokładnie to samo

```
void strcpy(char *a, char *b)
{
    while(*b++ = *a++);
}
```

OPERATOR WYRAŻENIA WARUNKOWEGO

OPERATOR WARUNKOWY ?:

wyrażenie ? wartość 1 : wartość 2

- jeżeli *wyrażenie* jest prawdą to wynikiem jest *wartość 1*, w przeciwnym wypadku wynikiem jest *wartość 2*
- jedyny operator trzyargumentowy

PRZYKŁAD

Wyznaczanie większej wartości z 2 liczb:

`a = (b>c) ? b : c;`

Wartość absolutna:

`a = (a<0) ? -a : a;`

- przecinek, wyrażenie rozdzielone przecinkiem wykonywane są od lewej do prawej. Wynikiem jest ostatnia instrukcja.

```
a = 1, b = 2, c = 3;
```

- dostęp do elementów tablicy []

```
a = t[i+1];
```

- wywołanie funkcji ()
- grupowanie wyrażeń ()

```
a = (b + c)/(b - c);
```

- dostęp do pól struktur . (kropka) i ->

```
a = student.nazwisko;  
b = wskaznik->nazwisko
```

PRIORYTETY I KOLEJNOŚĆ OPERATORÓW

- **Priorytet** operatora decyduje o kolejności wykonywania operacji, np. mnożenie przed dodawaniem.

```
a = 3;
```

```
x = a + a * a;
```

- **Łączność** operatora (lewostronna lub prawostronna) decyduje o kolejności wykonywania obliczeń dla operatorów o takim samym priorytecie

```
a = 1;
```

```
x = a - a - a;
```

Operator	Łączność
()	
[], ., ->, (), ++, --	lewostronna
! ~, +, -, *, &, sizeof(), ++, --, ()	prawostronna
*, /, %	lewostronna
+, -	lewostronna
<<, >>	lewostronna
<<=, >>=	lewostronna
==, !=	lewostronna
&	lewostronna
^	lewostronna
	lewostronna
&&	lewostronna
	lewostronna
?:	prawostronna
=, +=, -=, *=, /=, %=, &=, =, ^=	prawostronna
,	lewostronna

priorytet ↑

```
int a, b=1, c=2;  
a = -b++ + ++c << 3 / 2 * (int)2.5 ;  
printf("a=%d, b=%d, c=%d\n", a ,b ,c);
```

Jaki będzie wynik?

```
int a, b=1, c=2;  
a = -b++ + ++c << 3 / 2 * (int)2.5 ;  
printf("a=%d, b=%d, c=%d\n", a ,b ,c);
```

Jaki będzie wynik?

a=8, b=2, c=3

- 1 `b++` zwiększa wartość `b` na 2 ale zwraca 1
`a = -1 + ++c << 3 / 2 * (int)2.5 ;`
- 2 `++c` zwiększa wartość `c` na 3, rzutowanie `(int)2.5` daje 2
`a = -1 + 3 << 3 / 2 * 2 ;`
- 3 dzielenie `3/2` zwraca 1, które następnie jest mnożone przez 2 (łączność lewostronna)
`a = -1 + 3 << 2 ;`
- 4 `a = 2 << 2 ;`
- 5 `a = 8 ;`

W razie wątpliwości co do kolejności obliczeń używaj nawiasów grupujących (mają najwyższy priorytet)

- 🌐 Stephan Brumme, „*the bit twiddler*”,
<http://bits.stephan-brumme.com/>
- 🌐 Alex Aliain, „*Bitwise Operators in C and C++: A Tutorial*”,
http://www.cprogramming.com/tutorial/bitwise_operators.html